

ANNEX

Adjudicació: atorgament, per l'administrador d'infraestructures ferroviàries, del dret a servir-se de capacitat d'infraestructura ferroviària.

Agrupació empresarial internacional: qualsevol associació, com a mínim, de dues empreses ferroviàries establertes en estats membres de la Unió Europea diferents, a fi de prestar serveis de transports internacionals entre estats membres.

Apartador: infraestructura ferroviària de titularitat pública o privada, consistent en una instal·lació de vies per a la càrrega, descàrrega i estacionament de vagons amb enllaç a una línia mitjançant una o més agulles de plena via, que serveix per complementar la Xarxa Ferroviària d'Interès General.

Candidat: l'empresa ferroviària amb llicència o una agrupació internacional d'empreses ferroviàries. Així mateix, poden ser candidates altres persones jurídiques que, sense tenir la condició d'empreses ferroviàries, estiguin interessades en l'explotació del servei, com ara les agències de transport, els carregadors i els operadors de transport combinat.

Capacitat d'infraestructura: la capacitat per programar les franges ferroviàries sol·licitades per a un segment de la infraestructura durant un període determinat.

Coordinació: el procediment mitjançant el qual l'organisme adjudicador i els candidats intenten resoldre situacions de conflicte de sol·licituds de capacitat d'infraestructura.

Declaració sobre la xarxa: la declaració que detalla les normes generals, terminis, procediments i criteris relatius als sistemes de cànon i adjudicació de capacitat. Conté, així mateix, qualsevol altra informació que pugui ser necessària per cursar una sol·licitud de capacitat d'infraestructura.

Empresa ferroviària: l'entitat l'activitat principal de la qual consisteix a prestar serveis de transport de mercaderies o viatgers per ferrocarril, la qual, en tot cas, ha de ser la que aporti la tracció. Així mateix, s'inclouen en el concepte les empreses que exclusivament aporten la tracció.

Esplanació: la franja de terreny en la qual s'ha modificat la topografia natural del sòl i sobre la qual es construeix la línia fèrria, s'hi disposen els elements funcionals i s'hi ubiquen les instal·lacions.

Franja horària: la capacitat d'infraestructura necessària perquè un tren circuli entre dos punts, en un moment donat.

Infraestructura congestionada: el tram d'infraestructura per al qual no es pot atendre plenament la demanda de capacitat d'infraestructura durant determinats períodes, ni tan sols després de la coordinació de les diferents sol·licituds de capacitat.

Llicència: una autorització concedida per un Estat a una empresa a la qual es reconeix la seva condició d'empresa ferroviària, condició que pot estar limitada a la prestació de determinats tipus de serveis de transport.

Línia: parteix de la infraestructura ferroviària que uneix dos punts determinats i que està integrada pels elements següents: plataformes de la via, superestructures, com carrils i contrarails, travesses i material de subjecció, obres civils, com ponts, passos superiors i túnels, i instal·lacions de seguretat, de senyalització i de telecomunicació de la via i elements que permeten l'enllumenat. No es consideren inclosos en el concepte de línia les estacions i terminals o altres edificis o instal·lacions d'atenció al viatger.

Pla d'augment de capacitat: la mesura o conjunt de mesures, acompanyades d'un calendari d'aplicació, proposades per mitigar les limitacions de capacitat que hagin motivat la qualificació d'un tram com a infraestructura congestionada.

Pla de contingències: és el que elabora l'administrador d'infraestructures ferroviàries que conté la relació de les administracions, els organismes i els òrgans públics que han d'estar informats en cas d'incident important o de perturbació greu del trànsit ferroviari.

Servei internacional de transport de mercaderies: qualsevol servei de transport en el qual el tren travessi, almenys, una frontera d'un Estat membre. El tren es pot compondre o dividir, o ambdues coses, i les diferents seccions poden tenir diferents orígens i destinacions, sempre que tots els vagons travessin, almenys, una frontera.

Serveis addicionals: són serveis addicionals els d'accés des de la via a les instal·lacions de manteniment, reparació i subministrament existents a la Xarxa Ferroviària d'Interès General, concretament a:

- Les d'aprovisionament de combustible.
- Les d'electrificació per a la tracció, quan estigui disponible.
- Les de formació de trens.
- Les de manteniment i altres instal·lacions tècniques.
- Les terminals de càrrega.

L'administrador d'infraestructures ferroviàries única-ment pot rebutjar les demandes d'empreses ferroviàries si hi ha alternatives viables en condicions de mercat.

Serveis complementaris: són serveis complementaris els que l'administrador d'infraestructures ferroviàries pugui oferir a les empreses ferroviàries, i aquell està obligat a prestar-los a les que ho sol·licitin. Aquests serveis poden comprendre:

- El corrent de tracció.
- El preescalfament de trens de viatgers.
- El subministrament de combustible, servei de maniobres i qualsevol altre de subministrat a les instal·lacions dels serveis d'accés.
- Els específics per a control del transport de mercaderies perilloses i per a l'assistència a la circulació de combois especials.

Serveis auxiliars: són serveis auxiliars els que les empreses ferroviàries poden sol·licitar a l'administrador d'infraestructures ferroviàries o altres prestadors. No obstant això, en aquest cas, l'administrador d'infraestructures ferroviàries no està obligat a prestar-los. Entre aquests serveis s'inclouen:

- L'accés a la xarxa de telecomunicació.
- El subministrament d'informació complementària.
- La inspecció tècnica del material rodant.

21052 *LLEI 40/2003, de 18 de novembre, de protecció a les famílies nombroses.* («BOE» 277, de 19-11-2003.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.
Sapigueu: Que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

La família, com a nucli fonamental de la societat, exerceix múltiples funcions socials, que la fan mereixedora

d'una protecció específica tal com assenyalen nombrosos instruments internacionals, entre els quals destaquen la Declaració universal de drets humans i la carta social europea. Per la seva part, la Constitució Espanyola de 1978 estableix en el seu article 39 que els poders públics asseguren la protecció social, econòmica i jurídica de la família.

Dins de les diverses realitats familiars, les anomenades famílies nombroses presenten una problemàtica particular pel cost que els representa l'atenció i l'educació dels fills o l'accés a un habitatge adequat a les seves necessitats. Aquestes circumstàncies poden implicar una diferència substancial amb el nivell de vida d'altres famílies amb menys fills o sense fills. En aquest sentit, no s'ha d'oblidar que l'article 9.2 de la nostra Constitució estableix el principi d'igualtat material, que ha de portar el legislador a introduir les mesures correctores necessàries perquè els membres de les famílies nombroses no quedin en situació de desavantatge pel que fa a l'accés als béns econòmics, culturals i socials.

La regulació fins ara vigent en matèria de protecció a les famílies nombroses és a la Llei 25/1971, de 19 de juny, que si bé ha estat objecte de modificacions, no s'ajusta a la realitat social i econòmica dels nostres dies. D'altra banda, com que es tracta d'una norma preconstitucional, molts conceptes han quedat obsolets i els beneficis que s'hi preveuen han caigut majoritàriament en desús, i no es corresponen amb l'actual organització de l'Estat on l'àmbit de competències de les diferents administracions públiques és completament diferent del de l'època en què es va promulgar la Llei esmentada.

Actualment, les comunitats autònomes són competents per al reconeixement de la condició de família nombrosa i l'expedició i renovació del títol corresponent, així com per exercir la potestat sancionadora en la part i la quantia que estableix la legislació vigent. D'altra banda, la majoria de les matèries en les quals es poden reconèixer beneficis per a les famílies nombroses estan dins de l'àmbit de competències de les comunitats autònomes i, fins i tot, del de les corporacions locals.

Per aquestes raons es fa necessària una actualització de la legislació sobre protecció a les famílies nombroses que tingui en compte tots aquests aspectes i que abordi d'una manera més flexible i adequada a la realitat social la noció de família nombrosa.

Aquesta Llei dona resposta a aquesta necessitat. En el títol I es regulen les disposicions generals de caràcter bàsic per a tot l'Estat, com ara el concepte de família nombrosa, les condicions que han de complir els seus membres, les diferents categories en què es classifiquen aquestes famílies i els procediments de reconeixement, renovació, modificació o pèrdua del títol.

Les principals novetats que s'incorporen en aquest títol I es refereixen al concepte de família nombrosa als efectes d'aquesta Llei, ja que s'inclouen noves situacions familiars (supòsits de monoparentalitat, siguin d'origen o siguin derivats de la ruptura d'una relació matrimonial per separació, divorci o mort d'un dels progenitors; famílies reconstituïdes després de processos de divorci), s'introdueix una equiparació plena entre les diferents formes de filiació i els supòsits d'acolliment o tutela.

D'aquesta manera, s'inclouen nous supòsits que poden donar lloc al reconeixement de la condició de família nombrosa, com ara les famílies formades pel pare o la mare separats o divorciats amb tres fills o més, encara que no hi hagi convivència, sempre que depenguin econòmicament de qui sol·liciti aquest reconeixement, i dos o més orfes de pare i mare sotmesos a tutela, acolliment o guarda, sempre que no estiguin a càrrec de la persona amb qui conviu.

Quant a les condicions de la família nombrosa, s'introdueixen modificacions en relació amb els requisits

de nacionalitat i residència. Es manté el dret a tenir la condició de família nombrosa a nacionals d'estats membres de la Unió Europea i de l'Espai Econòmic Europeu, sempre que almenys un dels ascendents exerceixi una activitat laboral o professional a Espanya, encara que resideixin en un altre Estat membre, i aquest dret s'estén als nacionals d'altres països residents a Espanya en igualtat de condicions que els espanyols, sempre que resideixin a Espanya tots els membres que donin dret a beneficis que regula la Llei, en els termes que estableix la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener.

Una altra novetat important es refereix a les categories en les quals es classifiquen les famílies nombroses, que passen de tres a dues: general i especial, en correspondència amb la baixa natalitat que presenta el nostre país, que aconsella agrupar, per una part, les famílies nombroses amb menys de cinc fills i, per una altra, les que tenen cinc fills o més de cinc fills. Tanmateix, també s'han introduït alguns criteris qualitius per classificar les famílies: la condició de minusvàlid dels fills, la renda familiar per càpita i el fet dels parts, les adopcions o els acolliments múltiples.

En relació amb el títol acreditatiu de la condició de família nombrosa, l'expedeixen les comunitats autònomes, si bé té validesa a tot el territori de l'Estat, i s'ha de renovar o s'ha de deixar sense efecte quan variï el nombre de membres de la unitat familiar o les condicions que van donar motiu a l'expedició del títol i això suposi un canvi de categoria o la pèrdua de la condició de família nombrosa.

El títol II es refereix a l'acció protectora associada a la condició de família nombrosa. En aquest es detallen els beneficis que estan inclosos en l'àmbit de competències de l'Estat i que no suposen una modificació directa d'alguna llei vigent, ja que aquests últims estan recollits en la disposició addicional primera.

Aquest títol II detalla els beneficis socials, en l'àmbit de les activitats i els serveis públics o d'interès general, habitatge i règim fiscal. En matèria social, preveu beneficis per la contractació d'un cuidador en famílies nombroses quan els dos ascendents treballin fora de casa; també incorpora la possibilitat d'establir per negociació col·lectiva un règim de preferències en matèria de drets dels treballadors, acció social, mobilitat geogràfica, modificació substancial de les condicions de treball i extinció del contracte de treball a favor dels treballadors per compte d'altri que formin part de famílies nombroses.

En matèria d'activitats i serveis públics o d'interès general es preveu un règim de drets de preferència en diversos àmbits, entre els quals s'ha d'esmentar l'accés a beques i ajuts, l'admissió en centres educatius o a habitatges protegits. També s'estableix un règim d'exempcions i bonificacions en taxes i preus en matèria d'educació, transport o accés a béns i serveis culturals. Així mateix, a l'àrea d'educació, el subsidi d'educació especial i increment de la prestació per infortuni familiar de l'assegurament escolar. Es preveu que les administracions públiques adoptin les mesures necessàries perquè es concedeixi un tracte favorable a les famílies nombroses en serveis d'interès general. Finalment, pel que fa a aquestes matèries, es preveu que l'Administració General de l'Estat promogui la responsabilitat social de les empreses i els agents socials per tal que es concedeixi un tracte favorable a les famílies nombroses en l'accés al mercat laboral, habitatge, crèdit i activitats de lleure i culturals.

En l'àmbit de l'habitatge, la Llei preveu una sèrie de beneficis específics per a les famílies nombroses pel que fa al seu accés a habitatges subjectes a règims de protecció pública, que s'articulen amb els plans d'habitatge successius que aprova periòdicament el Govern.

En matèria fiscal, es preveu la garantia legal que l'Administració General de l'Estat, en l'àmbit de les seves

competències, ha d'establir beneficis a favor de les famílies nombroses per compensar les càrregues familiars i afavorir la conciliació de la vida familiar i laboral dels pares i les mares treballadors.

El títol III regula el règim d'obligacions, infraccions i sancions. Encara que la potestat sancionadora en aquesta matèria l'exerceixen les comunitats autònomes, s'ha d'emmarcar en la classificació i tipificació de les infraccions i sancions que defineix aquesta norma, així com les normes generals que preveu la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú. Específicament, es preveu la possibilitat d'imposar com a mesura provisional la suspensió d'efectes del títol de família nombrosa mentre es tramiti l'expedient sancionador.

En la disposició addicional primera es tracten diversos beneficis en matèria de Seguretat Social i ocupació que suposen modificacions de normes legals vigents, incloent l'increment del límit de rendes per tenir dret a les assignacions econòmiques per fill a càrrec i l'ampliació del període de reserva del lloc de treball i de la seva consegüent consideració com a període de cotització efectiva en supòsits d'excedència per atenció de fills de què hagin gaudit treballadors pares o mares de família nombrosa.

La disposició addicional segona recull el caràcter de mínim dels beneficis que preveu aquesta Llei, la seva compatibilitat amb qualssevol altres que es puguin preveure per a aquest col·lectiu familiar i la possibilitat d'ampliar l'acció protectora d'aquesta Llei per part de l'Administració General de l'Estat, les comunitats autònomes o les corporacions locals, en l'àmbit de les seves respectives competències.

La disposició addicional tercera, per la seva part, preveu l'exempció de qualssevol taxes i altres drets d'expedició que puguin ser aplicables per obtenir la documentació necessària per a l'expedició o renovació del títol de família nombrosa que siguin competència de l'Administració General de l'Estat, i la possibilitat que ho estableixin les comunitats autònomes i les corporacions locals respecte a la documentació competència d'aquestes.

La disposició addicional quarta reforma la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta, a l'efecte d'estendre certs beneficis que preveu aquesta Llei a persones en qui concorrin determinades circumstàncies familiars.

La disposició addicional cinquena preveu que les exempcions que recull l'article 12.1.a) de la Llei no poden ser, en cap cas, inferiors a les que existeixin en el moment d'entrada en vigor de la Llei.

La disposició addicional sisena crea l'Observatori de la Família amb la finalitat de conèixer la situació de les famílies i de la seva qualitat de vida, realitzar el seguiment de les polítiques socials que l'afecten, fer recomanacions en relació amb les polítiques públiques i efectuar estudis i publicacions que contribueixin a conèixer més bé les necessitats de la família.

La disposició addicional setena estableix que els poders públics han de preveure mesures específiques per facilitar la incorporació al mercat de treball dels progenitors de famílies nombroses.

Les disposicions transitòries d'aquesta Llei articulen el pas de l'anterior classificació de les famílies nombroses en tres categories a la que preveu aquesta Llei en tan sols dues. Per això s'estableixen les equivalències corresponents entre les categories anteriors i les noves. Així mateix, s'assenyala la subsistència, mentre no es produeixi un desplegament de les previsions d'aquesta Llei, dels beneficis vigents a l'empara de la normativa que ara es deroga, si bé es regula l'aplicació dels beneficis

previstos per a les tres categories anteriors a la nova classificació en dues categories, i s'opta per aplicar a les famílies classificades en la categoria general els beneficis previstos per a la primera categoria, mentre que per a les incloses en la categoria especial s'aplicarien els que preveu la categoria d'honor.

Queda derogada la Llei 25/1971, de 19 de juny, sobre protecció a les famílies nombroses, i el Decret 3140/1971, de 23 de desembre, que la desplegava, i el Govern ha de dictar les disposicions que siguin necessàries per a l'aplicació, el desplegament i l'execució de la Llei, per a la qual cosa s'han de tenir en compte les rendes de les unitats familiars i la categoria en què aquestes estiguin classificades.

Finalment, la disposició final primera estableix els articles d'aquesta Llei que són d'aplicació general a l'empara de l'article 149.1.1a, 7a i 17a de la Constitució.

TÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte i finalitat.*

1. Aquesta Llei té per objecte establir la definició, l'acreditació i el règim de les famílies nombroses, d'acord amb el que preveu l'article 39 de la Constitució.

2. Els beneficis establerts a l'empara d'aquesta Llei tenen com a finalitat primordial contribuir a promoure les condicions perquè la igualtat dels membres de les famílies nombroses sigui real i efectiva en l'accés i el gaudi dels béns econòmics, socials i culturals.

Article 2. *Concepte de família nombrosa.*

1. Als efectes d'aquesta Llei, s'entén per família nombrosa la integrada per un o dos ascendents amb tres fills o més, siguin o no comuns.

2. S'equiparen a família nombrosa, als efectes d'aquesta Llei, les famílies constituïdes per:

a) Un o dos ascendents amb dos fills, siguin o no comuns, sempre que almenys un d'aquests sigui discapacitat o estigui incapacitat per treballar.

b) Dos ascendents, quan tots dos siguin discapacitats, o almenys un d'ells tingui un grau de discapacitat igual o superior al 65 per cent, o estiguin incapacitats per treballar, amb dos fills, siguin o no comuns.

c) El pare o la mare separats o divorciats, amb tres fills o més, siguin o no comuns, encara que estiguin en diferents unitats familiars, sempre que estiguin sota la seva dependència econòmica, encara que no visquin al domicili conjugal.

En aquest cas, el progenitor que opti per sol·licitar el reconeixement de la condició de família nombrosa, proposant a aquests efectes que es tinguin en compte fills que no hi convisquin, ha de presentar la resolució judicial en què es declari la seva obligació de prestar-los aliments.

En el cas que no hi hagi acord dels pares sobre els fills que s'hagin de considerar a la unitat familiar, preval el criteri de convivència.

d) Dos o més germans orfes de pare i mare sotmesos a tutela, acolliment o guarda que convisquin amb el tutor, acollidor o guardador, però no estiguin a càrrec seu.

e) Tres o més germans orfes de pare i mare, més grans de 18 anys, o dos, si un d'ells és discapacitat, que convisquin i tinguin una dependència econòmica entre ells.

3. Als efectes d'aquesta Llei, es consideren ascendents el pare, la mare o tots dos conjuntament quan

existeixi vincle conjugal i, si s'escau, el cònjuge d'un d'ells.

S'equipara a la condició d'ascendent la persona o persones que, si falten els esmentats en el paràgraf anterior, tinguin a càrrec seu la tutela o acolliment familiar permanent o preadoptiu dels fills, sempre que aquests convisquin amb ella o elles i a càrrec seu.

4. Tenen la mateixa consideració que els fills les persones sotmeses a tutela o acolliment familiar permanent o preadoptiu legalment constituït.

5. Als efectes d'aquesta Llei, s'entén per discapacitat aquell que tingui reconegut un grau de minusvalidesa igual o superior al 33 per cent i s'entén per incapacitat per treballar la persona que tingui reduïda la capacitat de treball en un grau equivalent al de la incapacitat permanent absoluta o gran invalidesa.

Article 3. *Condicions de la família nombrosa.*

1. Perquè es reconegui i es mantingui el dret a ostentar la condició de família nombrosa, els fills o germans han de complir les condicions següents:

a) Ser solters i menors de 21 anys, o ser discapacitats o estar incapacitats per treballar, tinguin l'edat que tinguin.

El límit d'edat s'amplia fins als 25 anys, quan cursin estudis que es considerin adequats a la seva edat i titulació o encaminats a l'obtenció d'un lloc de treball.

b) Conviure amb l'ascendent o ascendents, sense perjudici del que preveu l'article 2.2.c) per al supòsit de separació dels ascendents. S'entén en tot cas que la separació transitòria motivada per raó d'estudis, treball, tractament mèdic, rehabilitació o altres causes similars no trenca la convivència entre pares i fills, en els termes que es determinin per reglament.

c) Dependre econòmicament de l'ascendent o ascendents. Es considera que es manté la dependència econòmica quan:

1r El fill obtingui uns ingressos no superiors, en còmput anual, al salari mínim interprofessional vigent, incloses les pagues extraordinàries.

2n El fill estigui incapacitat per treballar i la quantia de la seva pensió, si la percep, no superi, en còmput anual, el salari mínim interprofessional vigent, incloses les pagues extraordinàries.

3r El fill contribueixi al sosteniment de la família i existeixi un únic ascendent, si aquest no està en actiu, en els casos i les condicions que es determinin per reglament.

4t El fill contribueixi al sosteniment de la família i el pare i/o la mare estiguin incapacitats per treballar, estiguin jubilats o siguin més grans de 65 anys, sempre que els seus ingressos no siguin superiors, en còmput anual, al salari mínim interprofessional vigent, incloses les pagues extraordinàries.

2. Els membres de la unitat familiar han de ser espanyols o nacionals d'un Estat membre de la Unió Europea o d'algun dels restants estats part en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu i tenir la residència en territori espanyol, o, si tenen la residència en un altre Estat membre de la Unió Europea o que sigui part de l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu que, almenys, un dels ascendents de la unitat familiar exerceixi una activitat per compte d'altri o per compte propi a Espanya.

Els membres de la unitat familiar, nacionals d'altres països, tenen dret, als efectes d'aquesta Llei, al reconeixement de la condició de família nombrosa en igualtat de condicions que els espanyols, sempre que siguin residents a Espanya tots els membres que donin dret als beneficis a què es refereix aquesta Llei, en els termes que estableix la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener,

sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, reformada per la Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, i la seva normativa de desplegament.

3. Ningú pot ser computat, als efectes d'aquesta Llei, en dues unitats familiars al mateix temps.

Article 4. *Categories de família nombrosa.*

1. Les famílies nombroses, per raó del nombre de fills que compleixin les condicions dels articles 2 i 3 d'aquesta Llei, es classifiquen en alguna de les categories següents:

a) Especial: les de cinc fills o més i les de quatre fills dels quals almenys tres procedeixin d'un part, una adopció o un acolliment permanent o preadoptiu múltiples.

b) General: les restants unitats familiars.

2. Això no obstant, les unitats familiars amb quatre fills es classifiquen en la categoria especial quan els seus ingressos anuals dividits pel nombre de membres que les componen no superin en còmput anual el 75 per cent del salari mínim interprofessional vigent, incloses les pagues extraordinàries.

3. Cada fill discapacitat o incapacitat per treballar, en els termes que defineix l'apartat 5 de l'article 2, computa com dos per determinar la categoria en què es classifica la unitat familiar de la qual forma part.

Article 5. *Reconeixement de la condició de família nombrosa.*

1. La condició de família nombrosa s'acredita mitjançant el títol oficial establert a l'efecte, que s'atorga quan es donin els requisits que estableix aquesta Llei, a petició de qualsevol dels ascendents, tutor, acollidor, guardador, o un altre membre de la unitat familiar amb capacitat legal.

2. Correspon a la comunitat autònoma de residència del sol·licitant la competència per al reconeixement de la condició de família nombrosa, així com per a l'expedició i la renovació del títol que acredita aquesta condició i categoria. Als efectes d'aquesta Llei, aquest títol té validesa a tot el territori nacional sense necessitat de cap acte de reconeixement. El contingut mínim i indispensable per assegurar la seva eficàcia s'ha de determinar en el desplegament reglamentari d'aquesta Llei.

Per als casos dels nacionals d'estats membre de la Unió Europea o dels restants que siguin part en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu, que no tinguin la residència en territori espanyol, és competent la comunitat autònoma on el sol·licitant exerceixi la seva activitat per compte d'altri o per compte propi.

Article 6. *Renovació, modificació o pèrdua del títol.*

El títol de família nombrosa ha de renovar-se o deixar-se sense efecte quan varii el nombre de membres de la unitat familiar o les condicions que van donar motiu a l'expedició del títol i això suposi un canvi de categoria o la pèrdua de la condició de família nombrosa.

Article 7. *Data d'efectes.*

1. Els beneficis concedits a les famílies nombroses tenen efectes des de la data de la presentació de la sol·licitud de reconeixement o renovació del títol oficial.

2. El títol que reconegui la condició de família nombrosa manté els seus efectes durant tot el període a

què es refereix la concessió o renovació, o fins al moment que sigui procedent modificar la categoria en què estigui classificada la unitat familiar o deixin de donar-se les condicions exigides per tenir la consideració de família nombrosa.

Article 8. *Recursos.*

Les resolucions administratives relatives al reconeixement de la condició de família nombrosa i de renovació, modificació, caducitat o revocació del títol corresponent poden ser objecte de recurs davant la jurisdicció contenciosa administrativa una vegada exhaurida la via administrativa.

TÍTOL II Acció protectora

CAPÍTOL I Beneficis socials

Article 9. *Benefici per la contractació de cuidadors en famílies nombroses.*

La contractació de cuidadors en famílies nombroses dóna dret a una bonificació del 45 per cent de les quotes a la Seguretat Social a càrrec del patró en les condicions que s'estableixin legalment o reglamentàriament, sempre que els dos ascendents o l'ascendent, en cas de família monoparental, definits en els termes que preveu l'apartat 3 de l'article 2, exerceixin una activitat professional per compte d'altri o propi fora de la llar o estiguin incapacitats per treballar.

Quan la família nombrosa tingui la categoria d'especial, per aplicar aquest benefici no cal que els dos progenitors exerceixin una activitat retribuïda fora de la llar.

En qualsevol cas, el benefici indicat en el primer paràgraf d'aquest article només és aplicable per la contractació d'un únic cuidador per cada unitat familiar que tingui reconeguda oficialment la condició de família nombrosa.

Article 10. *Conservació de situacions laborals.*

1. Els convenis col·lectius poden incloure mesures per protegir els treballadors la família dels quals tingui la consideració legal de família nombrosa, en particular en matèria de drets dels treballadors, acció social, mobilitat geogràfica, modificacions substancials de les condicions de treball i extinció del contracte de treball.

2. Per als treballadors que formin part d'unitats familiars que tinguin reconeguda la condició de família nombrosa, es dupliquen els terminis assenyalats legalment per desallotjar l'habitatge que ocupin per raó de treball quan quedi extingida la relació laboral.

3. Els beneficis obtinguts d'acord amb el que estableixen els dos apartats anteriors s'entenen sense perjudici de les altres preferències establertes per la legislació que estigui en vigor en cada moment.

CAPÍTOL II Beneficis en matèria d'activitats i serveis públics o d'interès general

Article 11. *Drets de preferència.*

Els membres de les famílies nombroses tenen tracte preferent, d'acord amb el que determini l'Administració competent en la normativa aplicable, en els àmbits següents:

a) La concessió de beques i ajuts en matèria educativa, així com per a l'adquisició de llibres i altre material didàctic.

b) La puntuació en el règim d'admissió d'alumnes en centres d'educació preescolar i centres docents sostinguts amb fons públics.

c) L'accés als habitatges protegits, sense perjudici dels beneficis més específics establerts en el capítol III d'aquest títol.

d) L'accés a albergs, centres cívics i altres locals i espais o activitats de lleure que depenguin de l'Administració.

Article 12. *Exempcions i bonificacions en taxes i preus.*

1. Les administracions públiques competents han d'establir un règim d'exempcions i bonificacions per als membres de les famílies nombroses que tinguin reconeguda aquesta condició, en relació amb les taxes i preus per la prestació de serveis o la realització d'activitats de la seva competència en els àmbits següents:

a) Els transports públics, urbans i interurbans, sense perjudici del que estableix l'article 20 de la Llei 16/1987, de 30 de juliol, d'ordenació dels transports terrestres.

b) L'accés als béns i serveis socials, culturals, esportius i de lleure.

c) L'accés a les proves de selecció per a l'ingrés a la funció pública.

2. En l'àmbit de l'educació s'estableixen els beneficis següents:

a) En tots els règims, nivells i cicles té lloc una exempció del 100 per cent als membres de les famílies nombroses classificades en la categoria especial i una bonificació del 50 per cent per als de categoria general de les taxes o preus públics que s'apliquin als drets de matriculació i examen, per l'expedició de títols i diplomes acadèmics, docents i professionals, i qualssevol altres taxes o preus públics establerts en l'àmbit esmentat.

b) S'atorga un subsidi a les famílies nombroses que tinguin al seu si fills discapacitats o incapacitats per treballar que presentin necessitats educatives especials associades a la discapacitat.

c) Quan el beneficiari d'una prestació per infortuni familiar, concedida per l'assegurança escolar, sigui membre d'una família nombrosa, la quantia de la prestació s'incrementa en un 20 per cent per a les de categoria general i en un 50 per cent per a les de categoria especial.

3. Per establir la quantia dels beneficis, s'ha de tenir en compte el caràcter essencial i les característiques de cada servei, així com les categories de família nombrosa que estableix l'article 4.

Article 13. *Serveis d'interès general.*

L'Administració General de l'Estat ha d'adoptar les mesures necessàries perquè les entitats, les empreses i els establiments que prestin serveis o realitzin activitats d'interès general subjectes a obligacions pròpies del servei públic concedeixin un tracte més favorable als membres de les famílies nombroses que tinguin reconeguda aquesta condició en les contraprestacions que hagin de satisfer.

Article 14. *Acció protectora concertada.*

L'Administració General de l'Estat ha de fomentar la responsabilitat social de les empreses i dels agents econòmics i socials, a fi d'establir un tractament especial, basat en el principi de voluntarietat, que faciliti i prioritzï l'accés al mercat laboral, a l'habitatge, al crèdit i als béns i serveis culturals, incloent les activitats esportives i de lleure, dels membres de les famílies nombroses que tinguin reconeguda aquesta condició.

CAPÍTOL III

Acció protectora en matèria d'habitatgeArticle 15. *Beneficis generals.*

1. L'Administració General de l'Estat, en l'àmbit de les seves competències, ha de garantir a les famílies nombroses beneficis en relació amb l'accés a l'habitatge habitual en les matèries següents:

a) Increment del límit d'ingressos computables per a l'accés a habitatges protegits.

b) Accés preferent a préstecs qualificats concedits per entitats de crèdit públiques o privades concertades per a la promoció i l'adquisició d'habitatges subjectes al règim d'actuacions protegibles.

c) Establiment de condicions especials a la subvenció de préstecs qualificats, atorgament de subvencions i altres ajuts econòmics directes de caràcter especial previstos per a la promoció i adquisició d'habitatges subjectes al règim d'actuacions protegibles.

d) Adjudicació d'habitatges protegits, mitjançant l'establiment d'una puntuació superior en els barems aplicables o, si s'escau, d'una quota reservada d'habitatges en les promocions públiques.

e) Facilitar el canvi a un altre habitatge protegit de superfície més gran quan es produeixi una ampliació del nombre de membres de la família nombrosa.

f) Facilitar l'adaptació de l'actual habitatge o el canvi a un altre habitatge protegit que compleixi les condicions d'accessibilitat adequades a la discapacitat sobrevinguda que afecti un membre d'una família nombrosa quan l'actual no les compleixi.

2. Es pot establir una superfície útil superior a la màxima prevista per als habitatges subjectes a règims de protecció pública quan siguin destinats per al seu ús com a domicili habitual i permanent de famílies nombroses, d'acord amb la seva composició i les seves necessitats. S'ha d'establir per reglament la gradació, en termes de proporció màxima superable, d'acord amb la composició i les necessitats de les famílies.

Quan la composició o la superfície de l'habitatge protegit sigui insuficient, es pot adjudicar a una sola família nombrosa, dins dels límits de superfície que en cada cas sigui procedent, dos o més habitatges que horitzontalment o verticalment puguin constituir una sola unitat.

CAPÍTOL IV

Acció protectora en matèria tributàriaArticle 16. *Beneficis generals.*

L'Administració General de l'Estat, en l'àmbit de les seves competències, ha de garantir a les famílies nombroses beneficis fiscals per compensar les rendes familiars en funció de les càrregues que suporten i afavorir la conciliació de la vida familiar i laboral dels pares i les mares treballadors.

TÍTOL III

Règim d'obligacions, infraccions i sancionsArticle 17. *Obligacions dels titulars de família nombrosa.*

1. Les persones que formin part d'unitats familiars a les quals s'hagi reconegut el títol de família nombrosa estan obligades a comunicar a l'Administració competent, en el termini màxim de tres mesos, qualsevol varia-

ció que es produeixi a la seva família, sempre que aquestes s'hagin de tenir en compte a efectes de la modificació o extinció del dret a aquest títol.

2. Així mateix, estan obligades a presentar, dins del primer trimestre de cada any, una declaració que expressi els ingressos de la unitat familiar durant l'any anterior, excepte quan ja figurin en poder de l'Administració, sempre que aquests s'hagin tingut en compte per a la consideració de la família com a nombrosa, per classificar-la en la categoria especial o per acreditar el requisit de dependència econòmica.

Article 18. *Règim sancionador.*

1. Aquest règim sancionador té per objecte garantir l'observança dels requisits, les condicions i les obligacions que han de complir els beneficiaris que formin part d'unitats familiars que tinguin reconeguda la condició de família nombrosa.

2. Constitueixen infraccions administratives les conductes i els fets tipificats a l'apartat següent quan hi intervingui dol, culpa o simple negligència. A aquests efectes, es considera responsable qualsevol dels membres que integri la família nombrosa que realitzi alguna de les conductes o dels fets constitutius d'infracció administrativa.

3. Les infraccions es classifiquen en lleus, greus i molt greus.

a) Són infraccions lleus:

1a La no-comunicació a l'Administració competent, en el termini màxim de tres mesos, de qualsevol variació que es produeixi a la família que s'hagi de tenir en compte a efectes de la modificació o extinció del dret al títol.

2a La no-presentació davant de l'Administració competent, durant el primer trimestre de cada any, de la declaració dels ingressos obtinguts durant l'any anterior per la unitat familiar, en els termes que preveu l'article 17.2 d'aquesta Llei.

3a La negativa a exhibir el títol quan hi hagi obligació de fer-ho.

b) Són infraccions greus:

1a La comissió de tres infraccions lleus quan s'hagi dictat sanció.

2a L'ocultació o falsedat d'algun dels requisits o de les condicions exigits per la Llei per obtenir o mantenir la condició de família nombrosa.

3a La falsificació del títol oficial de família nombrosa.

4a La cessió del títol a persones alienes no emparrades per aquest.

5a La possessió o ús indegut o abús del títol oficial de família nombrosa o de títol de categoria superior a la que correspongui en cada cas.

c) Constitueix infracció molt greu la comissió de dues o més infraccions greus quan s'hagi dictat sanció.

4. Sense perjudici de les altres responsabilitats que pertoquin, les sancions que es poden imposar a les persones que incorrin en alguna de les infraccions esmentades a l'apartat anterior són les següents:

a) Per infraccions lleus:

1a Amonestació individual per escrit.

2a Suspensió de qualsevol dels drets atribuïts als beneficiaris del títol de família nombrosa per un temps no superior a un mes.

b) Per infraccions greus:

1a Suspensió de tots els drets atribuïts als beneficiaris del títol de família nombrosa per un temps superior a un mes i no superior a sis mesos.

2a Suspensió d'algun dels drets atribuïts als beneficiaris del títol de família nombrosa per un temps superior a sis mesos i inferior a dos anys.

c) Per infraccions molt greus:

1a Suspensió de tots els drets atribuïts als beneficiaris del títol de família nombrosa per un període de sis mesos a dos anys.

2a Pèrdua de la condició de beneficiari.

5. En consideració a la gravetat de la infracció, es pot adoptar com a mesura provisional, mentre es tramita el procediment sancionador, la suspensió dels efectes del reconeixement de la condició de família nombrosa, d'acord amb els principis i les garanties que estableix la normativa reguladora del procediment per a l'exercici de la potestat sancionadora.

Article 19. *Desplegament del règim sancionador.*

Les comunitats autònomes han de desplegar el règim sancionador que preveu l'article anterior i l'han d'aplicar d'acord amb el que estableixin les seves pròpies normes, d'acord amb el que estableixen, en relació amb la potestat sancionadora, la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i les normes reglamentàries que el despleguen.

Disposició addicional primera. *Beneficis en matèria de Seguretat Social i ocupació.*

U. Increment del límit de recursos econòmics per tenir dret a les assignacions econòmiques per fill a càrrec.

Es fa una nova redacció del paràgraf a) de l'article 181 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny, en els termes següents:

«a) Les persones integrades en el règim general que, complint la condició exigida a l'apartat 1 de l'article 124, no percebin ingressos anuals, de qualsevol naturalesa, superiors a 8.264,28 euros. La quantia anterior s'incrementa en un 15 per cent per cada fill a càrrec, a partir del segon, aquest inclòs.

Això no obstant, si es tracta de persones que formen part de famílies nombroses d'acord amb el que estableix la Llei de protecció a les famílies nombroses també tenen dret a la indicada assignació econòmica per fill a càrrec si els seus ingressos anuals no són superiors a 14.200 euros, en els casos en què hi hagi tres fills a càrrec, i s'incrementa en 2.300 euros per cada fill a càrrec a partir del quart, aquest inclòs.

Els límits màxims d'ingressos anuals que estableixen els paràgrafs anteriors s'actualitzen anualment a la llei de pressupostos generals de l'Estat, respecte a la quantia de l'any anterior, almenys, en el mateix percentatge que a la llei esmentada s'estableixi com a increment general de les pensions contributives de la Seguretat Social.»

Dos. Ampliació del període considerat de cotització efectiva en casos d'excedència per atenció als fills.

S'afegeix un segon paràgraf a l'article 180.b) del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny, en els termes següents:

«El període considerat de cotització efectiva a què es refereix el paràgraf anterior té una durada

de 15 mesos, si la unitat familiar de la qual forma part el menor pel qual se sol·licita l'excedència té la consideració de família nombrosa de categoria general, o de 18 mesos, si té la de categoria especial.»

Tres. Ampliació del període de reserva del lloc en els casos d'excedència per atenció de fills.

S'afegeix un nou paràgraf sisè a l'apartat 3 de l'article 46 del text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1995, de 24 de març, amb el text següent:

«Això no obstant, quan el treballador formi part d'una família que tingui reconeguda oficialment la condició de família nombrosa, la reserva del seu lloc de treball s'estén fins a un màxim de 15 mesos quan es tracti d'una família nombrosa de categoria general, i fins a un màxim de 18 mesos si es tracta de categoria especial.»

Quatre. S'afegeix un nou paràgraf a l'article 29, apartat 4, de la Llei 30/1984, de 2 d'agost, de mesures per a la reforma de la funció pública, amb la redacció següent:

«En el cas de l'excedència prevista en el paràgraf 1 d'aquest títol, el dret a la reserva del lloc de treball durant el primer any a què es refereix el paràgraf anterior s'estén fins a un màxim de 15 mesos, quan es tracti de membres d'unitats familiars que tinguin reconeguda la condició de família nombrosa de categoria general, i fins a un màxim de 18 mesos, si tenen la condició de família nombrosa de categoria especial.»

Disposició addicional segona. *Ampliació de beneficis.*

1. Els beneficis establerts a l'empara d'aquesta Llei per a les unitats familiars que tinguin reconeguda la condició de família nombrosa tenen la naturalesa de mínims i són compatibles o acumulables amb qualssevol altres de què, per qualsevol causa, gaudeixin els membres d'aquestes.

2. L'Estat, les comunitats autònomes i les administracions locals, en l'àmbit de les seves respectives competències, poden ampliar l'acció protectora d'aquesta Llei per contribuir a una efectivitat més gran del principi que estableix l'article 39 de la Constitució.

Disposició addicional tercera. *Exempció de taxes.*

Els documents que siguin necessaris per al reconeixement o renovació del títol de família nombrosa, que hagin d'expedir les oficines i els registres públics de l'Administració General de l'Estat, estan exempts de taxes i altres drets d'expedició.

Les comunitats autònomes i les administracions locals poden establir, en l'àmbit de les seves respectives competències, les exempcions a què es refereix el paràgraf anterior amb relació als documents que expedeixin.

Disposició addicional quarta. *Reforma de la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta.*

Es modifica l'article 5 de la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta, que queda redactat de la manera següent:

«Article 5.

En consideració a les circumstàncies de família del sol·licitant, nombre de fills o familiars a càrrec

seu, estat de salut, obligacions econòmiques que pesin sobre ell, costos derivats de la iniciació del procés o altres de naturalesa anàloga, objectivament avaluades, i, en tot cas, quan el sol·licitant tingui la condició d'ascendent d'una família nombrosa de categoria especial, la Comissió d'Assistència Jurídica Gratuïta davant de la qual es presenti la sol·licitud pot concedir excepcionalment, mitjançant una resolució motivada, el reconeixement del dret a les persones els recursos i ingressos de les quals, fins i tot superant els límits que preveu l'article 3, no passin del quàdruple del salari mínim interprofessional.

En aquests casos, la Comissió d'Assistència Jurídica Gratuïta corresponent ha de determinar expressament quins beneficis dels que preveu l'article 6, i en quina proporció, són aplicables al sol·licitant.»

Disposició addicional cinquena. *Exempcions i bonificacions.*

Les exempcions i bonificacions previstes en el paràgraf a) de l'article 12.1 en cap cas poden ser inferiors a les establertes per a les famílies nombroses en el moment d'entrar en vigor aquesta Llei.

Disposició addicional sisena. *Observatori de la Família.*

Es crea l'Observatori de la Família, que queda integrat al Ministeri de Treball i Afers Socials, amb la finalitat de conèixer la situació de les famílies i de la seva qualitat de vida, fer el seguiment de les polítiques socials que l'afecten, fer recomanacions en relació amb les polítiques públiques i efectuar estudis i publicacions que contribueixin al coneixement de les necessitats de la família.

Disposició addicional setena. *Progenitors de famílies nombroses.*

Els poders públics han de facilitar la incorporació al mercat de treball dels progenitors de famílies nombroses.

Disposició addicional vuitena. *Cessió de dades personals en els casos de comprovació d'ingressos de la unitat familiar.*

S'entén que la sol·licitud de condició de família nombrosa comporta el consentiment per a la cessió de dades de caràcter personal necessàries per a la comprovació d'ingressos econòmics de la unitat familiar per part de l'òrgan gestor.

Disposició transitòria primera. *Classificació de les famílies nombroses.*

A partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, les famílies nombroses que tinguin reconegut un títol d'acord amb la Llei 25/1971, de 19 de juny, queden classificades automàticament en les categories següents:

a) Les classificades en la primera categoria que tinguin menys de cinc fills queden incloses en la categoria general.

b) Les classificades en la primera categoria que tinguin cinc o sis fills, així com les que tinguin quatre fills en els casos referits als apartats 1, paràgraf a), i 2 de l'article 4 d'aquesta Llei, queden incloses en la categoria especial.

c) Les classificades en la segona categoria i en la categoria d'honor queden incloses igualment en la categoria especial.

Disposició transitòria segona. *Manteniment dels beneficis previstos per la Llei 25/1971, de 19 de juny, de protecció a les famílies nombroses.*

1. Fins que no quedin desenvolupats els beneficis que preveu aquesta Llei, en cada àmbit territorial i competencial continuen sent aplicables els que preveuen la Llei 25/1971, de 19 de juny, de protecció a les famílies nombroses, i altres normes reglamentàries fins ara vigents.

2. En els casos en què els beneficis previstos a l'empara de la legislació anterior siguin diferents segons la categoria de què es tracti, a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei:

a) A les famílies que queden classificades en la categoria general els són aplicables els beneficis previstos per a la primera categoria.

b) A les famílies que queden classificades en la categoria especial se'ls apliquen els beneficis previstos per a la categoria d'honor.

3. Les famílies que hagin tingut la categoria d'honor d'acord amb el que preveu la Llei 25/1971, de 19 de juny, conserven el dret als beneficis previstos per a la categoria especial, encara que el nombre de fills computables sigui inferior al que aquesta Llei requereix per ser qualificada de família nombrosa.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

Sense perjudici del que estableix la disposició transitòria segona, queda derogada la Llei 25/1971, de 19 de juny, sobre protecció a les famílies nombroses, i el Decret 3140/1971, de 23 de desembre, que la desplegava, així com les altres normes legals o reglamentàries que s'oposin al que estableix aquesta Llei o hi siguin incompatibles.

Disposició final primera. *Habilitació competencial.*

Aquesta Llei, que, d'acord amb el que preveuen els articles 39 i 53 de la Constitució, defineix les condicions bàsiques per garantir la protecció social, jurídica i econòmica de les famílies nombroses, és d'aplicació general a l'empara de l'article 149.1.1a, 7a i 17a de la Constitució. S'exceptuen de l'anterior els articles 11 a 16, tots dos inclusivament, que només són d'aplicació directa en l'àmbit de l'Administració General de l'Estat.

Disposició final segona. *Desplegament reglamentari.*

Es faculta el Govern per dictar totes les disposicions que siguin necessàries per a l'aplicació, el desplegament i l'execució d'aquesta Llei, tenint en compte, a l'efecte dels beneficis atorgats a les famílies nombroses, les categories en què aquestes estiguin classificades d'acord amb el que preveu l'article 4 i les rendes de les unitats familiars en relació amb el nombre de membres que tinguin.

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 18 de novembre de 2003.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ MARÍA AZNAR LÓPEZ